

Sedat YILMAZ

ISO 500 raporu neler söylüyor?

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) 2018 yılına ait belirlediği "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" raporu; sürdürülebilirlik noktasında bazı olumsuzlukları beraberinde getirse de olumlu yönde geliştiğini de varlık kazandığını gösteriyor.

Raporla bağdaşırda, sanayicimizin küresel risklere karşılık vatanperver tavırla fedakarlıklarına sahip olmasının mimarlığı değil. Balıkesir paşası Andrew Branson'la Türkiye/ABD arasındaki siyasi gerilimin hat safhaya çıktığı 2018 Ağustos ayındaki dövizdeli zirve yükselise rağmen sanayicimiz büyük bir yükün altından kalkmasını bildi.

2018 yılı sonu itibarıyla zarar edenler de oldu ama Türkiye'nin en büyük 500 şirketinden 381'i kâr etti. Dünya ölçeğinde bu durumu kolay yakalanabilecek bir başarı değil. Belli 119 şirketimiz yılı zararla kapattı ancak geriye dönüp baktığımızda bardağın dolu tarafı oldukça fazla... Ama olumsuzlukları da görmezden gelemez.

Sanayinin mevcut yapılarındaki sınırlı yatırımla analiz edilince, Türkiye aslında küresel daralmanın içinde sanayisi olarak kabul ediliyor. Sanayimiz farklı alanlarda büyüyerek farkındalığını ortaya koymaya çalışıyor.

Özette ve saygılarla anlatayım... Orta ve yüksek teknolojideki yatırımlarımız artık yerini teknolojiye, dijitalleşmeye ve sanayi 4.0'a bırakıyor. Bu durum da bizleri gelecek açısından umutlandırıyor. **ISO 500** Raporu'nun bu konuda verdiği rapora göz atalım. Gördüğümüz şey; teknoloji yolunda hızla ilerliyoruz ve rekabette giderek güçleniyoruz...

ISO 500 raporuna göre, 2018 yılında üretilen katma değer içindeki orta/ileri teknoloji oranının 2 puan artarak yüzde 22,2'ye, ileri teknoloji oranının 1,7 puan artarak yüzde 5,3 yükselmesi azmsınacak bir gelişme olmasa gerek. Teknolojiyi ortaya çıkaran Ar-Ge de hatırı sayılır seviyede, **ISO 500** içinde Ar-Ge yapan firmaların sayısı 276'ya ulaşmış.

Diğer taraftan **ISO 500** içinde ihracat performansı hakikaten dillere destan. Türkiye'nin geçen yıl sanayi ihracatı yüzde 7 artarken, **ISO 500**'ün ihracatı yüzde 11,3 rakamına ulaşmış. İhracatçı firma sayımız 464'e yükselmiş. **ISO 500**'ün sanayi ihracatı içindeki payı da yüzde 42,8'den yüzde 44,5'e yükselmiş.

Üretimden satışlarda **ISO 500**'e girebilen bantı 309 milyon TL'den 414 milyon TL'ye çıkmış. Her şeyden önemlisi sanayicimiz istihdam konusunda elini taşın altına koymuş. İstihdam seferberliklerinde "Ben de varım" demiş ve 2017 yılındaki 674 binlik çalışan sayısını 691 bine taşımış.

Velhasıl tüm iç ve dış risklere karşılık **ISO 500**'deki üretimden satış ve net satış tutarlarında yüzde 30'ün geçen artışlar belli enflasyon ve kur artışları sebebiyle gerçekleşse de sanayicimizin ihracata odaklandığını görmeye fırsatımız oldu. Nitekim **ISO 500**'ün sanayi ihracatında yüzde 11,3'lük büyüme, Türkiye'nin toplam büyümesini ihracata çelmesi açısından önemsenmeyecek bir durum.

Sanayi, üretim ve satış noktasında kabul ediliyorsa, elbette ekonomik büyümeye de yansuyacak. **ISO 500** raporu bu konuda hakikaten gösterge niteliğindedir.

ISO 500'den çıkan diğer olumlu sonuç ise sanayicimizin satış maliyetlerini ve operasyonel giderlerini hassas terazi anlayışla yönetmeleri. Rakam vereyim...

Net satışlara oranla faaliyet kârının 1,3 puan yükselerek yüzde 10,9'a, faiz amortisman ve vergi öncesi kâr oranının yüzde 14,2'ye çıkmasını kim göz ardı edebilir.

Bilanço yapılarındaki bozulma ve finansman maliyetlerinin artmasına rağmen üretim ile birlikte ihracatımız artıracaksınız, istihdam katılı vereceksiniz, kârlılık oranlarını korumakla kalmayıp bir üst kademeye çıkacaksınız... Kambiyo kâr-zarar dengesinde pozitif tarafa kalacaksınız...

Arkadaş böyle bir zamanda kolay bir iş değil. Sanayicimiz her türlü takdirin paylaşım hak ediyor.

Sanayicimizin zor koşullara karşı dirençlerini artırmaları kuşkusuz önemli bir başarı. Ancak yıllar geçtikçe büyüyen finansman giderleri firmaların uzun soluklu konusunda engeller oluşturuyor. Mesela firmaların finansman giderleri son bir yılda yüzde 172 artarken faaliyet kârlarının yüzde 88,9'unu finansman giderlerine harcaması vatandaşın engellenen önemli bir husus. Yine olumsuz göstergeler olarak satışla kârlılık yüzde 7,2'den yüzde 6,4'e gerilemesi de sanayinin desteklenmesi açısından dikkat çeken mesajlar.

Son birkaç yılda ifade ettiğim "Sürdürülebilir büyüme noktasında ne kadar" diye sorulduğunda **ISO 500** raporuna göre, biraz duraksamak durumunda kalıyoruz. İhracat, satışlar, kârlılık, istihdam, teknoloji ve Ar-Ge'deki başarılar rağmen finansman sıkıntısının sanayiyeye verdiği tahribat, dışsıyacı dengesi bozulan finansman kaynaklarına erişimi de zorlaştırıyor. İşte finansman maliyetlerinin arttığı böyle dönemde bir de finansmana ulaşamama sürdürülebilirliği zora atıyor.

Bundan sonra sanayide ve büyümede sürdürülebilirliği nasıl sağlayacağız, bence düşünülmesi ve planlanması gereken yer burası!